

שקלים טז

משה שווערד

1. תוספות רא"ש על הוריות דף יא/ב

ובו נמשחו כהנים גדולי ומלכים. ואע"ג דכתיב בקרא אשר יתן ממנו על זר ונכרת ומלך בכלל זה, אפשר דדריש ליה מדכתיב על בשר אדם לא ייסך ודרשינן אדם ולא מלך כדדריש' (מגילה י"א א) בקום עלינו אדם ולא מלך זה המן הרשע:

2. רמב"ן על בראשית פרק מט פסוק י

וזה היה עונש החשמונאים שמלכו בבית שני, כי היו חסידי עליון, ואלמלא הם נשתכחו התורה והמצות מישראל, ואף על פי כן נענשו עונש גדול, כי ארבעת בני חשמונאי הזקן החסידים המולכים זה אחר זה עם כל גבורתם והצלחתם נפלו ביד אויביהם בחרב והגיע העונש בסוף למה שאמרו רז"ל (ב"ב ג:) כל מאן דאמר מבית חשמונאי קאתינא עבדא הוא, שנכרתו כלם בעון הזה ואף על פי שהיה בזרע שמעון עונש מן הצדוקים, אבל כל זרע מתתיה חשמונאי הצדיק לא עברו אלא בעבור זה שמלכו ולא היו מזרע יהודה ומבית דוד, והסירו השבט והמחוקק לגמרי, והיה עונשם מדה כנגד מדה, שהמשיל הקדוש ברוך הוא עליהם את עבדיהם והם הכריתום:

ואפשר גם כן שהיה עליהם חטא במלכותם מפני שהיו כהנים ונצטוו (במדבר יח ז) תשמרו את כהונתכם לכל דבר המזבח ולמבית לפרכת ועבדתם עבודת מתנה אתן את כהונתכם, ולא היה להם למלוך רק לעבוד את עבודת ה':
וראיתי בירושלמי במסכת הוריות (פ"ג ה"ב) אין מושחין מלכים כהנים, אמר רבי יהודה ענתוריא על שם לא יסור שבט מיהודה, אמר רבי חייא בר' אבא למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל (דברים יז כ), מה כתיב בתריה לא יהיה לכהנים הלויים (שם יח א) הנה שנו בכאן שאין מושחין מלכים מן הכהנים בני אהרן, ופירש תחלה שהוא לכבוד יהודה, שאין השררה סרה מן השבט ההוא, ולפיכך אף על פי שישאל מקימים עליהם מלך משאר השבטים כפי צורך השעה אין מושחים אותן שלא יהיה עליהם הוד מלכות, אלא כמו שופטים ושוטרים יהיו והזכירו הכהנים שאף על פי שהן בעצמן ראויים למשיחה, אין מושחין אותן לשם מלכות, וכל שכן שאר השבטים, וכמו שאמרו בגמרא (הוריות יא): שאין מושחין אלא מלכי בית דוד ורבי חייא בר אבא פירש שהוא מנוע מן התורה שלא יהיה לכהנים הלויים כל שבט לוי חלק ונחלה במלכות והוא דבר ראוי והגון:

3. שו"ת רדב"ז חלק ג סימן תקל

(תתקסה) שאלת למה נהגו להעמיד הס"ת מעומד והלא מושכב הוא יותר טוב שכן היו הלוחות בארון:
תשובה שאלה זו נשאלה לפני הר"י והר"ת ז"ל ושאלת למה אין משכיבין הס"ת בארון כמו הלוחות יפה שאלת ור"ת פי' בתשובה שכך הוא יותר טוב מטעם זה ואלו נזכרתי כשעשיתי הארון הרחבתי ע"כ. ואני רואה בכל גלילות ישראל ממזרח שמש עד מבואו נהגו להעמידו עומד ומנהג אבותינו תורה היא ולפיכך נ"ל דבשלמא לוחות לאו לקריאה קיימי ולפיכך מושכבות בארון אבל ס"ת לקריאה עומד ומשום הכי בעינן שיהיה מונח מוכן לקרות בו. ותו בשלמא לוחות מנח להו כי ארזיהו ארחבן ולא אחודן אבל ס"ת עגול הוא וזה דרך הנחתו. ותו לוחות כל היכי דמנח להו נקרא שפיר דמכל עבריהם היו נקראים אבל ס"ת אין נקרא אלא מלפניו צריך שינחנו פניו כנגד פניו. ותו דר"ת אזיל לה לשיטתיה דאמר נמי במזוזה מושכבת כס"ת ולוחות. והרמב"ם ז"ל ורוב מפרשים חלוקים עליו וכי היכי דפליגי עליה במזוזה פליגי עליה בהנחת ס"ת דלא שייך למימר בה פסול ואע"ג דס"ת שבארון מושכב היה לא קשיא חדא דלא היה אפשר אלא מושכב דאע"ג דארון רומו כרחבו והיה יכול להניחו מעומד לאו אורח ארעא שיהיו הלוחות מושכבות וס"ת בצדע עומד וגבוה מהם. ותו שלא היה עומד לקרות בו תמיד אלא פרישת הקהל וכהן גדול ביה"כ והוא הנקרא ספר עזרא לפי שקורין בו בעזרה וכן כתב רש"י ז"ל והתוספות חולקים שהרי הקשו עלה דהא דאמרינן בבתרא שלא יהא ס"ת יוצא ונכנס בדוחק. וא"ת והלא לא היו מוציאים אותו מן הארון דהא אסור ליכנס בבית קדש הקדשים וביה"כ לא אשכחן בסדר יומא שמוציאו וי"ל דלצורך כדי לתקן שרי וכו' מ"מ לאו לקריאה תדירה קאי מה שאין כן בספרים שלנו. ותו דסוגיין דבתרא דמוכח מינה דס"ת היה מושכב הוי לדעת ר' מאיר דס"ל דס"ת היה מונח בארון משום דכל אמה בת ששה טפחים ואנן כר' יהודה ס"ל דפליג ואמר דאמת כלים בת חמשה טפחים הילכך ס"ת לא היה בתוך הארון כדאיאתא בסוף פ"ק דבתרא אלא הוה מונח קודם ששגרו פלשתים את הארגו היה יוצא דף ויטיב ס"ת עלה ואחר ששגרו הארגו הוה מונח בארגו ופשטא דמלתא משמע דמעומד היה ולא מושכב ואפילו תימא דמשמע הכי והכי מ"מ אין לנו הכרח דלר' יהודה היה שוכב. ותו כיון שהאדם מתפלל ופניו לנגד ההיכל צריך שיהיה ס"ת מעומד כדי שיהיה פניו כנגד ס"ת. תדע שבעלי סברא שאומרים מעומד בכל הדברים צריך ג"כ מעומד אלא תפילין היכי משכחת להו מעומד ודחקו ליישב היכי משכחת לה ואי תימא מאי קושיא נימא דרש"י לא אמר מעומד אלא מזוזה לא משמע שכל דבר שיש בו קדושה כס"ת תפילין ומזוזות צריך מעומד וזהו כבודן. ואם תשאל דהתם אמרו שעובי הלוחות היו ג' טפחים ולמה היה צריך אמה וחצי קומתו שהם ט' טפחים ואפילו למ"ד לוחות ושברי לוחות מונחים בארון אכתי בששה טפחים בגובה סגי או שבעה משום עובי השולים. וי"ל כדי שלא תרד שכינה למטה מעשרה והכי אמרינן מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה שכן ארון תשעה וכפורת טפה הרי עשרה וברור הוא. והנלע"ד כתבתי:

4. בית הלוי על שמות פרק כה פסוק יא

ציפת אותו זהב מבית ומבחוץ תצפנו. אפשר לרמזו דהארון הקודש הוא מקום שמונה בו התורה וכן הוא הת"ח הלומד תורה לשמה ומצוה הוא להחזיקו, ואל יאמר האומר הן די להת"ח אם אספיק לו צרכי מזונותיו שיהיה לבו פנוי ללמוד אבל מה לו ולהת"ח ולכבוד ולמה לי להרבות בהוצאה עבורו שיהיה מכובד, ולזה בא הרמז מבית ומבחוץ תצפנו, שיהיה נאה גם מבחוץ דהני שני החזקות צריך לעשות אחד מבית, דהיינו שיהיה לו בביתו מה לאכול וגם שיהיו נאים בעיני הבריות בלבושם ובדירתם ובכל ענייניהם: הנה בעת שנותנים צדקה להעני נמצא מקיים בהעני מצות צדקה ועוד כמה מצות עשה כמו והחזקת בו או העני הוא ממש כמו בחינת אתרוג בעת שנטלו לצאת בו, דאע"ג דאתרוג אחר המצוה אין בו שום קדושה מ"מ בעת קיום המצוה חלה עליו קדושת המצוה ואסור בהנאה ובתשמיש של חול, ובעצי סוכה מבואר במס' סוכה (דף ט"ו כב) מקרא גבי כיסוי הדם במה ששפר יסכה כשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שלא יכסנו ברגל שלא יהיו מצות בזווית ש"ש על הסוכה ואסורים בהנאה. וכן אסור עליו. כן העני ממש בעת שנותנים לו אסור לנהוג בו מנהג בזיון וכמו דדרשינן בשבת (דף ליתן לו בבזיון הלילה, וזהו איסור דאורייתא:

5. ספר כלי המדה

<p>דכרימ זיל סיל דלון כשמן כנאל גרוט אפי' כשסופיט פי' אגירון מרל ככיל כרימ זיל כ' תרומות דהס שספ פי' אגירון משלס קימ ופסק סמחא כפיר מרומות דספא שמן מרומה פסור כרלס דכיל דאיכ כנאל גרוט כשום פניס ואפי' כשמש צורוט ליכא כנאל גרון אלל דככר' סיל שמן עיקר כיון דלריך ל' לרופא וכיון דכנסה כשמינו כנאל מניו מנרן עיל כורל פייס ואפי' דפסק כרימ זיל דכסופס שמן ומומן כאלס מסיב כקיימ ונרלס משהיפס דכריו דנס על כשמן חייב קיימ יל דכספס כיון דמשיבס יחד נשס אכילס שלימ דמומן יס בו כנאל גרוט ואיכ כנאל מניו ושמן יס בו כנאל מניו ואיכ כנאל גרון לכן ככלרספס יחד חייב נס על כשמן משליכ כסופס שמן פי' אגירון אימ קיימ זליס כוס לברר דפס כרימ זיל עכיס קסס מלוד על רביט זיל לפריס דכני' דכרומ לשיטו . ויש עוד ללרריך ככיל ולכרר חיד אלל מפני שכבר כלרככני יומר מדלי פס חסי' כנימס קולתס' וכני דוקסיס כהכיר :</p> <p>ד' פי יא וירי' מקו וני אל שני לחס וכרשי' זיל לחס כמיב שמיסס שום ולריך כילור :</p> <p>וראיתי להגאון מחספסדלדס כני' כנין אריאל ש' כנימס רשי' זיל עפי' דמכילר כנימספי פי' דקליס כיל' כ' הלומות כחוביס ריש כן גמליאל אומר חספס על לוח זס ומספס על לוח זס רכנן אמרי פסרס על לוח זס ועשרס על לוח זס ונכא רשי' זיל לפרס דכסיקר כמיד דעשרס על לוח זס ועשרס על לוח זס ושמיסס כ' שום וכוס אי'ס חס שקס לרי'ס אמר שמואל דמומר לפי' לא כיו מומר לכל כמורס כולס איכ אמלי סיכר מרפיס פי' כנימס פי' דעשרס על לוח זס</p>	<p>ועשרס על לוח זס ושפיר סיכר שניסס אריק וכנס ממלל כשלמו שליטו פי'ס כאלס מיי' דרך דרש יס חקיס לומר כן כולל ונפס משמי' דני' עגן אמר שמואל :</p> <p>אמנם לפירד לומר עפי' כרווחא דכנס יס לני' לפיר כרמב"ן זיל כפי' יחכו דחפס דכרות כרלשוטס כמס מלעט ענין ארס למקוס ומספס דכרות כלרמוניס כמס מלעט שכו' ארס לחכירו ויהנ מלעט כקרא חכיר עכריס אכריס' גנח לו וסייט שפי' אמרות שניסס לכסיף יכירו אמרות שמיס' ניכ' כי זס כוס חלי' כמי'ס רשי' זיל סחילוק כיון ישראל דכמיב ככו שניסס נפס' וכיון ארי'ס דכמיב ככו כפסות איכ אמלי מרפיס סיכר כ' הלומות פי' לו כלשילר חס' כולס שפי' דכמיב כ' כמלס ענין ארס לחכירו לכן פירס רשי' זיל לחס כמיב דשוות כמס שפי' על שר כלומות כמוב כל פסרס דכרות ושפיר סיכר שניסס חיד דרך דרוס קר' למיד שפי' כמוב על לוח אמר חמסס ועל לוח כני' ניכ' חמסס דכרות נרל'ס שפי'סן שרפיס סיכר חס' הלומות דכרשי' דן שמימס ענין ארס לחכירו און לכס מלעט אלל חס כס' מלעט' כלחמות שפי'ס' חמנס כהיס מומריס לעשו'ס' און לכס פי'סוס כנל כמסי'ס קר' כמלס ענין ארס לחכירו ונרל'ס פי' סכיוס כמסי'ס ונרל'ס לר' כמוד חני' ד' כיי' שאלכנס רייסס כול רק מלעט חס' חמס' מחנין שמי' ד' אלל כנל זס און זס מלעט כנל וככר כיתרט כמס פפמיס שזס כול סימון שנתן כקני' ל'שראל כעשרס דכרות כפירט דכרות כלחמוניס ענלכו' נס כני' מוהכריס על פסל רק ענימ' לישראל כמובת קרנפס ישראל שפסדן על יום ויסי' לנס פיריו דכיקוס נלכרי' ויש לפרס כקרא דחכנס לרי'ס כמוד חני' ד' שהוא עסס על חכנס רייסס כי דלמי שנישראל כול</p>	<p>כנפס וכול חלק אלוקי מחסל כפשי'ס כמסי'ס יופח כלפי' כשסח מייס וירופין ד' כוסי'ס חלן דנפס מריל' נפס איכ כלרס כול חלק אלוקי וכנפס סכול אמר כן ואיכ כול כלמס כול כעלמו חמנס זס רק פיריו שמקבלין ישראל חס' סוסי'ס' חמנס כלא סוסי'ס' אפי' שיש לנס שניס מלס כני' חיי' און לנס חלק ונחלס כמסי'ס' חף כלחוס סמלוס שניסרס דכרות שסס כיון ארס לחכירו ושמוהכין פליכס' זיל שזס ענין לוין שניס'ס' דכרות ללחמוניס כעשרס דכרות וכדכרות כרלשוטס וואוין המחכרין עכר'ס ערדס פי'ס במקיכליס שולו כול מלכות וכנס דכרות כרלשוטס מוכרסו ישראל כמלמי כפרס והשיטו כעלמס כל כמלס חללס כישרלל סס לכהכיר מליכס מלכות שמיס' זוס אשר כוסף לנס כלחמוניס עפי' כסיני חמנס כיערוס זס כל מלס חלו שורשס מלכות הייטו סיכרנו עקליס עול מלכות שמיס' ונל'ס זס חיק מניב על חייב דסייט כמרות דכל מלעט כלחמוניס שסס כיון ארס לחכירו יס לנס חייב עס' כמלעט כרלשוטס עהם כיון ארס למקוס וכלמס כפי' כנל כרלשוטס אינו כלעס וכוס כמלחמס שרפי'ס סיכר חס' כ' הלומות ככסכמס שפי'ס :</p> <p>ויר' כוס פירוש גנח' דמרפיס סיכר חס' הלומות מרעמו וכסיניס כקני' עמו חס דרש קיו ומססו כניס' חס כול קיו חס אינו מרעמו חמנס לכריל אי'ס דמכקיו לא כשמש' אלל שישראל חיק' רליון להיטח שמימס ענין ארס למקוס חני' כולו השני כמלעט ענין ארס לחכירו מנין ונס כ' פדשוס וכסכמס כקני'ס עמו דמלוס ענין ארס לחכירו חיל מקוס עפי' סורס חיל מלעט ענין ארס למקוס ויש לפרס עפי' ד' רשי' זיל לחס כמיב שמיסס שום</p>
--	--	---

6. ספר בית אלקים - שער היסודות - פרק שנים עשר

ומפני שחמשה דברות האחרונים הם קצרים הרבה מן הראשונים וישאר בלוח השני פנוי בהיותו שוה בשיעור לראשון, בין שיהיו כתובים החמשה פעם אחת בכל לוח או ב' פעמים או ד' או שמנה בכל לוח, בצטרך לומר כי היתה חקיקת וחריתת החמשה דברות האחרונים שבלוח השני גדולה מחקיקת וחריתת של לוח האחד חקיקה גסה מכילה בה' דברות האחרונים הקצרים כל השיעור שמכיל בדברות הראשונים הארוכים, כדי שיהיה נקרא ונראה יותר מה שהוזהרו בינינו לבינינו, שיצר האדם רע מנעוריו לתאותם ממה שהוא בינינו לבינו ית' שאין היצד מקטרג עליו על כך:

7. שו"ת רדב"ז חלק ג סימן תקמט

(תתק"פ) שאלת ממני אודיעך דעתי ידיד נפשי בהא דגרסינן בירושלמי דשקלים כיצד היו הלוחות כתובים ...

תשובה... דע כי יש בעשרת הדברות כת"ר אותיות פנגד תרי"ג מצות וז' אותיות נעלמות פנגד ז' קולות שבהם ניתנה תורה... ומצתה אבאר לך מחלוקת התנאים ...

8. שו"ת בית הלוי דרושים דרוש יח

... א"ר יוחנן לא כרת הקב"ה ברית עם ישראל אלא בשביל דברים שבע"פ שנאמר כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל, דזהו עיקר המבדיל שביניהם, והנה טעם זה שייך אחר שיהיו ישראל בגלות וכמו דאמר במדרש הנ"ל שגלוי לפני שעתידין אוה"ע לשלוט בהן וליטול אותה מהם ובבבל הי' צריך להתחזק בהבדל יותר ויותר, וא"כ זה שייך בלוחות האחרונות דאחר שנשברו לוחות הראשונים נגזר על ישראל להיות בגלות אם יחטאו עוד יותר אבל קודם שנשברו הרי איתא במס' עירובין (דף נ"ד) אלמא לא נשתברו הלוחות אין כל אומה ולשון שולטת בהם שנאמר חרות על הלוחות חירות כו' וא"כ בשעת נתינת

לוחות הראשונים הי' יכול להיות הכל בכתב, ובאמת דהך פסוק דכתב לך את הדברים האלה כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל דמהך פסוק דרש המדרש דהמשנה והתלמוד ואגדה מוכרחין להיות בעל פה וכן במס' גיטין (דף ס') דרש מהך פסוק דדברים שבע"פ אי אתה רשאי לאומרו בכתב הרי כתוב בפרשה כי תשא אחר מעשה העגל וכשנתרצה ליתן לוחות השניות אמר לו פסוק זה, ובודאי נראה מזה מוכרח לומר דבראשונים הי' הכל בכתב דכל מה שהתלמיד ותיק עתיד לחדש הי' הכל נכתב על הלוחות ע"י כתב אלקים שהי' בנס וכמו מם וסמך שבלוחות דבנס היו עומדים וכמו כן הי' עליהם בנס כל התורה שבע"פ ועיי' בירושלמי דשקלים פרק ו' מזה ומזה המה כתובים (והאי פסוק כתוב גבי לוחות ראשונים) חנינא בן אחי ר'

יהושע אומר בין כל דיבור ודיבור דקדוקיה ואותיותיה של תורה, הרי להדי' דהכל הי' כתוב בהם ועיי' במס' שבת (דף קד) ואמר רב חסדא כתב שבלוחות נקרא מכפנים ונקרא מבחוץ כגון נבוב בובן בהר רהב סורו ורס תפסה הגמר' הני שלשה תיבות שאינם כלל בעשרת הדברות ורק משום דכל התורה הי' כתוב בהם, ורק א"כ כשחטאו ונגזר גלות אם יחטאו עוד נתן להם המשנה והתלמוד והאגדה בע"פ משום הטעם דאמר במדרש הנוכר למעלה:

בזה נוכל לפרש הא דאמר בילקוט הנ"ל דנסתכל משה בלוחות וראה הכ' שבהן פורח וכבדו על ידי משה, פירוש דהך של תורה שהיא עתה בע"פ שהי' כתוב בהם פרח מעליהם כיון דמעשה ישתעבדו בהם העכו"ם ואי אפשר שוב ליתן להם הכל בכתב, ונמצא דאז לא נשתייר ביד משה רק הך שבכתב לחודא ולא הי' אצלו תורה שבע"פ כלל כי פרח והלך לו ובעל פה הרי אז לא נמסר לו כלל ונשאר חללו רק הך דבכתב לחודא ומש"ה כבדו על ידו של משה כי התורה שבכתב בלא הבע"פ אי אפשר להיות בשום אופן דמי מפרש לנו מהו תפילין והאיך דין כתיבתם והאיך עושים ציצית ומהו פרי עץ הדר ובכל מצוה ומצוה רבו הפרטים והדינים שבה והספיקות שלא נדע אותן רק ע"י תורה שבע"פ ועוד דהרי התובע"פ הוא המחזיק והשמירה להשבכתב וכמו שאנו רואין בחוש דהכופרים שבע"פ הגם דבפיהם מאמינים בהתורה שבכתב מ"מ אם נתבונן במעשיהם אין מתחילין לקיים אפי' מקצתה ועוברים עליו לגמרי, וזהו שאמר המדרש במליצתו וכבדו על ידי משה ונשתברו כי היא דבר הבלתי אפשר להחזיק בידו התורה שבכתב בלא תורה שבע"פ ואי אפשר להתקיים כלל ונשתברו ...

9. ספר בית אלקים - שער היסודות - פרק חמשה ועשרים

ועל כל פנים צריכין אנו לומר, כי התורה שהיתה כתובה לפנינו ית' קודם בריאת העולם היתה אותיות שמבראשית עד לעיני כל ישראל בלי הפסק, שאיך יהיה כתוב לפנינו בראשית ברא א-להים את השמים ואת הארץ ועדין לא נבראו, וכן כל מה שאירע אחר בריאת העולם לא יכון לנגד עיני כבודו שיהיה כתוב שנעשה ועדין לא נעשה, וכל ספר משנה תורה שהם כדברי משה איך יהיה כתוב לפנינו שדבר מה שעדין לא דבר, אלא האותיות המורות על כך היו כתובות לפנינו באש שחורה, ואחר שיצאו לפועל כל הדברים ודבר משה מה שדבר הופרשו והופסקו התיבות כדי שיהיה משמען מה שיורה לענין המצות והאזהרות ולמה שדבר משה ושאר הדברים הכתובים בתורה, מלבד מה שלמד משה רבינו גם כן פירוש שמותיו של הקב"ה בדרך אחרת בענין חיבור האותיות כנוצר, כי מתחלה כשנבראה התורה היתה באופן שיובן אח"כ בפסוק התיבות מה שקרה בבריאת העולם ובתולדות האבות וגלות בניהם וגאולתם וקבלתם התורה ומעשה המשכן וחטאם וענשם וכל דברי משה רבינו ע"ה, כי הוא ית' צופה ומביט עד סוף כל הדורות ורומז בשמותיו ית' הרמזים בתורה כל מה שיקרה עד סוף זמן מקבל התורה והוא מרע"ה:

ואפשר לפרש אש שחורה על גבי אש לבנה שיורה על שני ענינים שהיו בתורה, הראשון ענין שמותיו ית' והוא הרמז באש לבנה, והשני ענין פשט התורה במצותיה ואזהרותיה אשר יעשה אותם האדם וחי בהם בזה העולם האפל והשחור, והוא הרמז באש שחורה שהועתק ע"י משה הוראת המצות ורמזן, ופי' שמותיו ית' נודע למשה ולקרובים אליו על פה, או יהיה לבן על גב שחור כפי מה שכתוב בירושלמי, תורה שנתן הקב"ה למשה ניתנה לו באש לבנה חרותה באש שחורה:

ומשמעותו הקרוב הוא כי האש שחורה היה דמיון הקלף, והאש לבנה דמיון האותיות, ולפי זה ירמוז אש לבנה לתורה כפי מה שניתנה לזה העולם כפשוטה, והוא מעשה המצות שהוא דבר ניכר וידוע כגוון הלבן, ואש שחורה ירמוז לשמותיו של הקב"ה שאין מי שיוכל להשיגה כמקום האפל והשחור שאין מי שישג מה שבתוכו, וזו היא מעלת ישראל שניתנה להם תורה מן השמים, שמה שהיה כתוב בשמים באש שחורה ע"ג לבנה הועתקה ונתגשמה ביד משה מפי הקב"ה יקרא והוא יכתוב על הספר בדיו, לכך הזהירה התורה על ספר התורה זה שהאותיות עצמן שהיו למעלה נעתקו בו, שיהיה מצד ארון ה', כמש"ה (דברים ל"א) לקוח את ספר התורה הזה ושמתם אותו מצד ארון ברית ה' א-להיכם והיה שם בך לעד. והעדות שבו יותר מכל שאר ספרי תורה שהעתיק משה לישבטים היה הקדושה היתירה שבו כאילו האותיות שלמעלה פרחו ושכנו בו כמו שפירשנו, והיא התורה שניתנה למשה ולא נמצאת עוד בשמים, אלא היא נתונה במתנה לישראל שיתעסקו בה ויזכו בה לחיי העולם הבא כמו שהיא נמשכה והושפעה מהם:

10. ברייתא דמלאכת המשכן פרק ו

מעט	דעת
<p>פרק ששי (א) היג צבי שנים אמתים חצי: רכ"א באמה בת ר' טפחים. ר' מאיר לטעמי דאמר במס' כלים (פ"ז) כל האמות היו בת ר' טפחים: הרי כאן ט"ו טפחים. ארכו: לרחבן של לוחות. שפוחות זו אבל זו כל א' ארכו ששה ורחבו ששה כדאמרי בב"ב (יד.) ובסמוך: וטפחים מקום שהס"ת מונח. ס"ת שכתב משה שנא' ויכתוב משה וגר וילפי בב"ב שנא' אין בארון רק שני לוחות האבנים אשר הניח שם משה מאי אין בארון רק מיעוט אחר מיעוט ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות ס"ת שמונח בארון: לעובי של ארון. עובי הדפנות: רי"א באמה בת ה'. ר"י לטעמי דס"ל שם אמת כלים בת חמשה</p>	<p>כדי שנה יהא נכנס ויולא צדוקת. פירש"י צ"ב (יד:) שבו קורין זו בעזרה פרשת המלך נכקבל וכ"כ צ"ב ו"כ"כ נשעמיק שם נשם הראש"ד והוסף לנך הולרכו העמודים של כסף שבו מונחים צלדו דשמואלין אותו לקרות זו כיו גוללן אותו ע"ג העמוד וכ"כ הראש"ש נפסקו וכ"כ הרשב"א ז"ל שם [ודעתו שבו לו עמודים אחרים לאחז צבס ע"ש] וכ"כ נשעמיק נשם רבנו מאיר אבל צהוש' כחבו שם ולא' וכלל לא היו מולין אותו מן הארון דהא אסור ליכנס צבית קריק וצ"ב לא אשכחן צסדר יומא שבו מוליו וי"ל דלגוך כיו לתקן שרי ניכנס צבית קריק כדאמרי צטירוצין והכו נמי יכולין ליכנס שם כדי לתקן ספר תורה כדי שלא יתפסע ויחנקל וגם משהרז משכן שורה עד צבנה שלמה ציכמיק היו יכולין להוליו מן הארון ולעין זו והרמב"ן שם כתב דהא דפרין היו צתרי כיכי יתבי ה"מ לטעווי דה"מ כשנכנס ויולא אבל ס"ת זה הניחוכו ולא הוליוהו משם נטולס וכ"כ הרמ"ה שם דלכתי ס"ת זה נגלל לתחלתו משום שלא קראו זו נטולס וקשה איך יתכן לומר שלא הוליוהו משם כלל הא תקן צמ"ק יה: אין מניחין אות אחת אפי' צספר תורה מכלל שבו מולין אותו ומניחין זו [אך יש שם ג"כ עוד גירסא ע"י רש"י] וצירושלמי שקלוס פ"ד ה"ב מניחי ספר התורה נטולין שכן מחזמה הלשכה וצירושלמי סנהדרין פ"ב היו גצי ס"ת של מלך אמרי</p>

מעט	דעת
<p>וארון דינו ככלי: שנים שלמים ושנים שבורים. והיו מונחים השבורים תחת השלמים (רש"י): ועוביין שלשה. וגובה הארון ד' ומחצה נמצא ב' הלוחות זה תחת זה היו תופסות ר' טפחים: ואצבע מכאן ואצבע מכאן. ס"ל דעובי של ארון לא הי' אלא אצבע וחצי טפח הוא ב' אצבעות דחיינו ב' גדולין: מקום הנחת העמודים. ב' עמודי כסף כמין עמודי ס"ת שוכבים לארכו הלוחות ביניהם שנא' עמודיו עשה כסף (רש"י) ועשאוהו סימן להעמדת ישראל (תוס') ולר"מ העמודים היו מונחים מבחוץ הכי אמרי בב"ב (יד:): תשימו בארגו מצדו. וע"ג הארגו הי' מונח הס"ת ולפני שהי' הארגו הי' יוצא דף מתארון ועליו הי' מונח</p>	<p>ומניחין אותו מספר תורה ע"פ צ"ד של צבעים ולאחד (וכ"כ הרמב"ם בפ"ו מס"ת ה"ב) ונפעיו דכלוס (מ"ו) תקן כל הספרים מעמלין את הידים תוך מספר העזרה ואם לא היו מולין אותו מעולם איך שייך שיטמא את הידים וצתוספתא דכלוס (צ"מ פ"ה) ספר תורה שילא לתוך מעמא את הידים ויש לישב כל בני שהיו עוד ספרים בעזרה מלגד ספר זה שפי' מונח צלרון כדמשמע צירושלמי תענית פ"ד ה"ב שלשה ספרים מלאו בעזרה וכ"כ צמס' סופרים פ"ו ולע"ג דנשמעתין קאמר ספר תורה לתחלתו הוא נגלל ולא מיירי אללא צהאי דמשה מ"מ גם השאר נקראים ספר תורה <u>פ"ל דכל בני מיירי צבית שני שלא הי'</u> שם ארון וגם ס"ת של משה אללא הי' ס"ת שכתב עזרה ויהי מונח בעזרה או צהיכל ולאותו היו מולין וצרה יש לישב ג"כ קשיות החוס' על רש"י דלת מלינו צסדר יומא שבו מוליו ד"ל דסדר יומא נשכב צבית שני שלא הי' שם ארון ולא הי' נגלל להוליו אללא צבית ראשון ו"ל דכשהי' נכנס להקטיר הקטורת הי' מוליו וכשהי' מחזיר הכף ומחכה הי' מחזירו [ומה שרקעו עוד איך הי' מוליו לפרשת המלך הא אסור ליכנס לקריק ו"ל דלגוך שרי והאי נמי לורך הול] וצדצרים רבס פ"ט (ס"ו ע"ג) משה כתב י"ג תורות כיו יאחת הניח צלרון שאם יבקש אי' לזייף דבר שיהיו מולין אותה צצלרון משמע שבו מסתכלין צה וי"ל דמתוך שידעו שיש אחת צלרון יתייראו לזייף:</p>

11. תלמוד בבלי מסכת יומא דף לה/ב

כהן שעשתה לו אמו כתונת לובשה ועובד בה עבודת יחיד ובלבד שימסרנה לציבור פשיטא מהו דתימא ניחוש שמא לא ימסרנה יפה יפה קא משמע לן

12. רש"י יומא דף לה/ב

עבודת יחיד - הוצאת כף ומחמתה, שאינה צריכה לציבור, אלא לפי שמוטלת עליו לפנות את המקום, לפיכך קורא לה עבודת יחיד: ובלבד שימסרנה לציבור - דסוף סוף מעבודת ציבור היא, כך נראה בעיני, ואני שמעתי עבודת יחיד מקרא פרשה דתנן [במתניתין] (לקמן סח, ב) קורא באיצטלית לבן משלו, וקשיא לי בגוה דלא תנן התם ובלבד שימסרנה לציבור: